

2017. június

**HÍVOM A CSALÁDOKAT,
HÁZASPÁROKAT, JEGYESEKET ÉS SZERELMESEKET,
A CSALÁDOKAT SZERETŐ SZERZETES- ÉS PAPTESTVÉREKET, ÉS
MINDENKIT, AKI A CSALÁD ÉS AZ ÉLET MELLETT ÁLL!**

Isten éltesen drága kislányunk – köszöntötte édesapja tizennyolcadik születésnapján lányát –, ezt is megértük, nagykorú lettél. Néhány hét múlva leérettségizel, papírod is lesz róla, hogy érett ember vagy. Ez persze nem jelenti azt, hogy mi, a szüleid eleresztjük a kezedet, nem segítünk, és nem is adunk tanácsot neked, mert azért, hogy nagylány lettél, még éppoly teljes szívvel igyekszünk mindenben a javadat szolgálni. Egy kicsit én is meg vagyok illetődve – felelte a nagylány –, furcsa érzés az, hogy felnőttnek érezhetem magam, hogy azt tehetek, amit akarok, és nem kell azt mérlegelnem, hogy kinek mi tetszik. Hálás vagyok nektek mindazért, amit eddig értem tettetek, igyekszem minél előbb a saját lábamra állni, hogy nyugodtan elereszthessétek a kezemet.

Isten az embert szabadnak teremtette: választhat, hogy Isten akarata szerint vagy azzal szembeszállva akar boldogulni. Amikor döntenie kell, először a spontán akarat mozdul meg benne, úgy akar cselekedni, hogy boldogabb lehessen. Az ember azonban rendelkezik a megismerés képességével és értelemmel, ezért döntését ismeretei alapján értelme hozza meg, s végül szabad akarata választja ki a megfelelő eszközöket. Emberi méltóságunk lényeges eleme szabad akaratunk, Isten egyetlen más teremtményét sem ajándékozta meg szabad akaratral. A szabadság azonban felelőssé teszi az embert cselekedeteiért oly mértékben, amennyire szándékoltak a cselekedetek.

Idézzetek fel olyan eseteket, amikor egy probléma felmerülésekor először egy olyan tetszetős megoldásra gondoltatok, amelyet később, a körülményeket megfontolva elvetettetek! Hogyan tudjátok elérni, hogy akkor, amikor egyikkőtöknek valamilyen okból egyedül kellett döntenie az egész családot érintő ügyben, mindegyikőtök a magáénak vallja a döntést?

Abszolút értelemben csak Isten szabad, mivel azonban az ember Isten képmása, részesedik belőle. Az emberi szabadságot ugyanis fenyegetheti külső erőszak és számos belső kényszer, pl. öröklött tulajdonságok, spontán hajlamok, pszichés kötöttségek. A szabadság azonban nem azt jelenti, hogy bármit megtehetünk, amit akarunk, hanem azt, hogy szabadon dönthetünk jó és rossz, igaz és hamis, szép és csúf, valamint szent és profán között. Döntésünk alapján cselekszünk, de külső erőszak és belső kényszerek korlátozhatják cselekedeteink szabadságát.

Hogyan fogadjátok a magát „ideges, indulatos természetűnek” valló ember mentegődzését, amikor megbántott titeket, vagy családotok valamelyik tagját? Mondjatok példát olyan intézkedésekre, amelyek arra kényszerítettek embereket, hogy vallásos meggyőződésükkel össze nem egyeztethető döntéseket hozzanak! Milyen esetekben ilyenkor „ésszerű kompromisszumokat” kötni?

Isten az embert szabadnak teremtette, de szabadságát könnyen el is veszítheti. Ahhoz, hogy az emberi személy a szabadságát megőrizze, szüksége van erkölcsi nevelésre, hogy jó tanácsokat és motivációkat kapjon, hogy követendő példákra, modellekre és gyakorlati alkalmazásokra hívják fel figyelmét, hogy buzdítsák, bátorítsák és ösztönözzék, adott esetben pedig jutalmazták. A fiatalok fejlődését szolgálja, ha segítjük cselekedeteiket felülvizsgálni, ha megmutatjuk nekik, hogy milyen gyümölcsöző lehet a veszekedéstől mentes párbeszéd, ha a velük való beszélgetésben az erkölcsi kérdéseket keresztény nézőpontból világítjuk meg. Mindez oda vezet, hogy a fiatalokban kibontakoznak az erények, a belső stabil elvek, melyek arra indítanak, hogy spontán módon tegyék a jót. Az erény olyan meggyőződés, mely a cselekvés belső és állandó elvévé alakult. Ezért az erényes élet építi, erősíti és neveli a szabadságot, elkerülve, hogy a személy elembertelenítő és antiszociális kényszeres hajlamok rabszolgájává legyen. Ugyanis maga az emberi méltóság követeli meg, hogy

mindenki tudatos és szabad választás alapján cselekedjék személyként, belső indítás és irányítás, ne pedig belső vak ösztön vagy merő külső kényszer hatására. E méltóságot akkor éri el az ember, ha kiszabadulva a szenvedélyek rabságából, a jó szabad választásával törekszik célja felé, az alkalmas eszközöket pedig hatékonyan és gondosan válogatja meg. Ezt az Istenre irányultságot a bűntől megsebzett emberi szabadság teljesen csak Isten segítő kegyelmével tudja megvalósítani. (vö. AL 267.)

Gyakori eset, hogy a megsebzett családokban élő fiatalokban az erényekről szóló tanítás a magárahagyottság, a csalódás, a szeretethiány tapasztalatából fakadó megvetést vagy helytelen szülőképet vált ki. Az erkölcsi értékekre rávetül az apa és az anya torzképe vagy más felnőttek hibája. Ezért a fiatalokat segíteni kell abban, hogy megértsék: az erkölcsi értékeket tökéletesen csak bizonyos nagyon példás személyek valósítják meg, de tökéletlenül és különböző fokokon is megvalósulhatnak. A fiatalok ellenállása sokszor nagyon kötődik a negatív tapasztalatokhoz, ezért segítenünk kell e megsebzett belső világ gyógyulási folyamatát, hogy szabadságukat negatív tapasztalatok ne korlátozzák, és eljuthassanak az emberek és a társadalom megértésére és a velük való kiengesztelődésre. (vö. AL 272.)

Hogyan tudod segíteni, hogy gyermekeidben szilárd erkölcsi alap alakuljon ki? Milyen szerepe van a családnak az erkölcsi értékek továbbadásában? Hogyan tudjátok gyerekeiteket rávezetni arra, hogy szabadságukat csak Isten segítő kegyelme által tudják megélni?

A tizennyolcas szám, meg az iskolai fegyelemtől való megszabadulás reménye egy kicsit talán megmámorosított – vette át a szót az édesanya –, de gondold meg, az, hogy eddig fogtuk a kezedet, nem azt jelentette, hogy szabadságodban korlátoztunk, hanem védtünk és vezettünk, mert hiszen gyerekként nem lehettek tapasztalataid, nem igazodhattál el az életben. Szabad voltál mindig, de gyerekként nem tudtál szabadságoddal élni, ezért volt szükséges, hogy fogjuk a kezedet, meg ügyeljünk arra, hogy kikkel érintkezel, nehogy valaki olyan fogja meg a kezedet, aki rossz felé akar vezetni. Nagyon bízom abban, hogy mostanra kialakult benned a szabadságoddal való élni tudás képessége, azaz tudsz különbséget tenni a jó és a rossz között, tudsz a jó mellett dönteni. Tizennyolc év tapasztalata neked soknak tűnhet, valójában elég kevés. Ezért azt mondom, hogy hozzánk, szüleidhez mindig minden ügyben fordulhatsz. És még valami: arra kérlek, te se engedd el a mi kezünket. Az évek múlnak, eljön az idő, amikor mi szorulunk segítségre. Jó lesz tudnunk, hogy fogod a kezünket.

Bíró László
az MKPK Családbizottságának elnöke
a Magyar Katolikus Családegylet elnöke